

Premieră la Opera Maghiară clujeană, „Samson și Dalila”

(Costin Popa – 28 martie 2016)

Opusul lui Camille Saint-Saëns se reprezintă rar în România. În municipiul de pe Someș, la Opera Română, a existat o producție acum cca cinci decenii, la Iași acum peste 30 de ani, la București, imediat după Revoluție. Niciuna nu mai este, în momentul de față, „pe rol”. Montarea poate fi pretențioasă, la fel redarea din punct de vedere stilistic a muzicii, rolul principal masculin reclamă o voce eroică, greu de găsit.

Opera Maghiară din Cluj-Napoca a trecut peste toate acestea și, recent, a realizat o nouă producție a cunoscutului titlu, într-o distribuție remarcabilă. În frunte, ca Samson, s-a situat tenorul Marius Vlad Budoiu, solist al Operei Naționale Române din municipiu, glasul care în aceste zile este, la noi în țară, valorosul tălmăcitor al rolurilor de extracție lirică–spintă și dramatică dintr-un larg repertoriu italian romantic, verist, mergând până la drama muzicală wagneriană sau opera contemporană. Cultura de stil și tehnica vocală sunt atributele care l-au condus pe artistul clujean către o spectaculoasă evoluție în cariera care a pornit de la rolurile lirice pure. Un progres remarcabil și pilduitor.

Orsolya Verress
și Marius Vlad
Budoiu

Inteligența în construirea psihologică a personajului, interpretarea adecvată a desenului melodic francez, cu stăpânirea perfectă a pronunției în limba originală, cântul eroic pe frază și declamație, accentele dramatice, energia, omogenitatea de glas pe întregul ambitus, sonoritățile învăluitoare ale unei timbralități specifice, cu nuanțări până la mezzavoce, au fost calitățile cu care Budoiu l-a conturat pe biblicul Samson, atât cât este el redat prin gândirea regizorală.

Vocal, frumoasa Orsolya Veress (Dalila) a sedus în primul rând prin calitatea timbrului plăcut colorat și mai apoi prin unduirea frazelor în legato. Comunicarea a venit în acest mod. Prima arie „Printemps qui commence” a avut o articulare oarecum timidă, iar amplexarea de glas s-a dovedit remarcabilă în cea de-a doua „Amour, viens aider ma faiblesse”, în duetul cu Marele Preot și în marea scenă cu Samson, ce include aria „Mon coeur s’ouvre à ta voix”, în care implicarea a crescut. Sunetele acute au avut forță, „éclat” și pătrundere; spre pildă, Si bemol-urile din aria secundă și „Lâche!”, adresat lui Samson.

Interpreți de calitate au fost distribuiți în rolurile Abimélech (basul János Szilágyi, glas puternic, masiv), Marele Preot al lui Dagon (excelentul bariton Sándor Balla, cu remarcabile tirade dramatice), Bătrânul evreu (basul profund Sándor Köpeczi). Opera Maghiară dispune de un important rezervor de voci grave masculine, care ar trebui să fie auzite și în alte teatre din țară.

Alte personaje, cu intervenții de mai mică dimensiune, au revenit artiștilor Zsombor Rétyi (Mesagerul), István Rigmányi (Primul filistean), Tamás Ottó Peti (Al doilea filistean).

Cu competență, precizie și bun echilibru între sonoritățile fosei și scenei, dirijorul József Horváth a condus inspirat ansamblurile teatrului. Chiar dacă partida „cordarilor” nu a sunat consistent la început sau un pasager accident la corn a prefigurat Bacanala din actul ultim, instrumentiștii au asigurat în „tutti” o bună susținere a pasajelor dramatice, cu forță. O „bilă foarte albă” pentru corul pregătit de Szabolcs Kulcsár.

Mizanscena a fost încredințată regizorului budapestan György Korcsmáros, un profesionist experimentat în operă, operetă, teatru, care nu se află la prima colaborare cu scenele lirice din România. Pentru „Samson și Dalila” i-a cooptat în echipa de realizatori pe scenograful Gyula Lőrincz, pe creatoarea costumelor Amalia Judea și pe coregrafa Melinda Jakab. Toți au abordat o idee conceptuală cu decoruri simple și stilizate, cu respectarea simbolurilor.

Marius Vlad Budoiu și
Orsolya Verress

Marius Vlad Budoiu

Sandor Balla

János Szilágyi

Sándor Köpeczi și
Marius Vlad Budoiu

Scenă din actul al III-lea

Costumele definesc mai greu o epocă anume, oricum modernă, încercând să inducă mai degrabă ideea de atemporalitate. Neașteptat de greoaie mi s-au părut cele ale Dalilei, inclusiv... capotul de mătase de un roșu aprins din scena seducției (actul secund), contrastant cu costumația sumară a dansatoarelor. Trebuie notat în mod obligatoriu că trupa de balet și-a făcut pe deplin datoria, într-o coregrafie bogată, cu mișcări de la cele lascive, super-sexy din primele două acte la ritualurile sălbatice din ultimul.

De altfel, dinamica în scenă a fost remarcabilă. A existat o continuă palpație, s-a jucat intens și convingător.

Toate bune și frumoase, numai că, precum atâția alți regizori contemporani, Korcsmáros a dorit, din nefericire, să șocheze și să aducă trama în actualitatea unui tragic secol XXI, în contradicție cu spiritul muzicii. Mă întreb. Oare de ce, pentru a dărâma templul lui Dagon și a-și ucide dușmanii, Samson s-a autodetonat cu o centură ticsită de explozibil? Și, mergând mai înapoi. De ce era nevoie ca Samson să lucreze la laptop în primul act și să-și salveze secretele pe un stick de memorie,

devenit ținta Dalilei? Sau de ce filistenii trebuiau să-și facă selfie-uri cu smartphone-urile când pregăteau dezmățul final?

Au fost elemente care puteau foarte bine să lipsească.